
Informacje Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej

Nr 4

grudzień 2008

Rada Biblioteczna

5 grudnia 2008 r. odbyło się pierwsze posiedzenie Rady Bibliotecznej w nowej kadencji. Rada dokonała wyboru Prezydium, w skład którego weszli: prof. dr hab. Sławomir Tumański – przewodniczący, prof. dr hab. Andrzej Biń i Grażyna Kiwała – zastępcy przewodniczącego oraz Sławomir Połotnicki – sekretarz.

Po dyskusji Rada pozytywnie zaopiniowała zmiany w przedstawionym *Regulaminie Rady Bibliotecznej*, które są wynikiem nowych uregulowań, przyjętych w Statucie Uczelni.

W kolejnym punkcie obrad dyrektor BG Jolanta Stępniaak poinformowała zebranych o bieżącej działalności Biblioteki. W związku ze znacznymi wahaniami kursowymi złotego w stosunku do Euro i dolara USA w 2009 r. Biblioteka może mieć znaczne problemy z dokonaniem opłat za dotychczas kupowane bazy danych i serwisy oraz prenumeratę drukowanych czasopism zagranicznych.

W dalszej części obrad odbyła się dyskusja nad *Regulaminem organizacyjnym Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej*. W wyniku podjęcia prac nad wdrożeniem Zintegrowanego Systemu Zarządzania Jakością w Politechnice Warszawskiej konieczne stało się wprowadzenie zmian w strukturze Biblioteki. Najważniejszą zmianą jest powołanie Oddziału Zbiorów Specjalnych. Zaproponowano także zmiany w nazewnictwie Oddziałów i Filii Biblioteki.

Przedstawiciele Rady pozytywnie zaopiniowali zgłoszone wnioski o awans Alicji Portachy na stanowisko kustosa dyplomowanego oraz Małgorzaty Szymańskiej na kustosa służby bibliotecznej.

(S.P.)

Bibliotekarze w składzie Komisji

Senackich

Senat PW zaakceptował skład komisji senackich na nową kadencję. W skład komisji powołano następujących pracowników BG:

Komisja ds. Nauki - st. kust. dypl. mgr Jolanta Stępniaak

Komisja ds. Organizacji Uczelni - mgr Elżbieta Mroczek (Ośrodek Informatyzacji)

Komisja ds. Mienia i Finansów - mgr Jacek Trojanowski (Filia BG na ul. Narbutta)

Komisja ds. Współpracy z Zagranicą - mgr Alicja Portacha (kierownik Oddziału Magazynów i Udostępniania)

Komisja ds. Historii i Tradycji - st. kust. dypl. mgr Jolanta Stępniaak

Specjalna *Komisja ds. Rozwoju Kampusów Akademickich* - mgr Jan Zaleski

Stałym, zapraszanym gościem *Komisji ds. Kształcenia* będzie st. kust. dypl. mgr Anna Tonakiewicz.

(JSt)

Pełnomocnicy dyrektora BG

Dyrektor BG powołała na okres do końca 2009 swoich pełnomocników w zakresie następujących kompetencji:

Pełnomocnik Dyrektora BG ds. Systemu Biblioteczno-Informacyjnego PW - mgr Elżbieta Mroczek

Pełnomocnik Dyrektora BG ds. Bazy Biblio - mgr Mirosława Lewandowska

Pełnomocnik Dyrektora BG ds. Sieci Komputerowej i kontaktów z COI - mgr Grażyna Kiwała

Pełnomocnik Dyrektora BG ds. Systemu Zarządzania Jakością w BG - mgr Jacek Trojanowski

Pełnomocnik Dyrektora BG ds. Zamówień Publicznych - mgr Sławomir Połotnicki

(JSt)

Nowy rok akademicki

Październik jest miesiącem wyjątkowej pracy w jednostkach zajmujących się obsługą użytkownika. W celu sprawniejszej obsługi przygotowano zostały dodatkowe stanowiska obsługi w wypożyczalniach oraz punkt rejestracyjny zlokalizowany w p.69. Na uwagę zasługuje fakt, że wprowadzenie legitymacji elektronicznej znacznie usprawniło procedurę zapisu. Dane użytkowników wprowadzane są do systemu bibliotecznego pod koniec września. Dzięki temu sam czas rejestracji użytkownika trwa ok. 2 min. W bieżącym roku akademickim wycofano z obiegu papierowe legitymacje studenckie i wydano studentom wszystkich roczników legitymację elektroniczną. Wielu studentów szybko skorzystało z okazji i zintegrowało dane z karty bibliotecznej z legitymacją studencką.

Analizując dane statystyczne odnoszące się do wypożyczeń i zapisów w październiku 2007 i 2008 można uznać, że utrzymują się one na tym samym poziomie, tj. ok. 38 800 wypożyczeń, ok. 4 000 aktywacji.

(apor)

Uczymy się ... podręczniki, przyrządy, e-zasoby

Kolejny raz Biblioteka Główna została wpisana do programu obchodów listopadowych dni Politechniki.

Tegoroczną propozycją była wystawa „*Uczymy się... podręczniki, przyrządy, e-zasoby*”. Naszą intencją było pokazanie w kontekście historycznym pracowni dydaktycznej uczelni technicznej. Dobór eksponatów oraz oprawa plastyczna opierały się na przekonaniu, że niezależnie od epoki historycznej, z której się wywodzą oraz formy, w której zostały stworzone, spełniały i będą spełniać niezmiennie zadanie „nauczania i uczenia się”. Prezentowany zbiór odzwierciedlał różnorodność typów materiałów i przyrządów. Pokazaliśmy tradycyjny podręcznik, rękopisy, maszynopisy oraz nowsze formy, choć często zapomniane już dyskiety i kasyety. Granicą czasową między starym warsztatem wykładowcy i studenta, a współczesnością była prezentacja oraz dostęp do baz komputerowych oraz zasobów naszej biblioteki cyfrowej.

Krokiem w przyszłość, może już nie tak odległą, był e-czytnik, którego prezentacja cieszyła się ogromnym zainteresowaniem przez cały czas otwarcia wystawy. Ten przyrząd o niewielkich rozmiarach, a o dużym zakresie działań (m.in. robienie notatek, tworzenie własnych dokumentów oraz czytanie wgranych tekstów) ma w zamierzeniu twórców zastąpić tradycyjny notes i książkę w znanej nam fizycznej postaci.

Stare przyrządy, często jeszcze sprawne, ale zapomniane, ręcznie przepisywane skrypty i notatki, uświadamiały współczesnemu studentowi zalety wszechstronnego narzędzia jakim jest obecnie komputer. Dzisiaj już nie precyzja ręki, ale odpowiedni program komputerowy pozwala wykonać projekt, przygotować arkusz kalkulacyjny, zrealizować polecone zadanie.

Wystawa była udaną projekcją słów Stanisława Konarskiego: „*Do nauczania i uczenia się konieczne są trzy środki pomocnicze: po pierwsze książki, po drugie książki, po trzecie książki*” wzbogaconą o cytaty z Pliniusza „*Praktyka to najdzielniejsza nauczycielka wszechrzeczy*”.

Ławka z początku XX w. z sali wykładowej Wydziału Elektrycznego, stare teodolity, powielane skrypty, zachwycające precyzją ręki projekty studenta naszej uczelni z przełomu XIX i XX w., a także urządzenie - zagadka, którego przeznaczenia już nie można było

zdefiniować, komputer oraz dokumenty w postaci cyfrowej - to udane połączenie przeszłości ze współczesnością. Udało się to dzięki współpracy kilku jednostek bibliotecznych, które udostępniły swoje zbiory. Nad oprawą plastyczną współpracowało z nami Muzeum PW.

Otwarcie wystawy połączone zostało z uroczystym przekazaniem do Muzeum PW prywatnej kolekcji suwaków logarytmicznych p. Wojciecha Sawickiego.

Wystawa dostępna była dla zwiedzających w dniach od 14 do 21 listopada.

Strona wystawy:

<http://www.bg.pw.edu.pl/wystawa12008/>

(H.Z.)

Spotkanie opłatkowe

17 grudnia 2008 r. odbyło się spotkanie świąteczno-noworoczne emerytowanych i obecnych pracowników systemu biblioteczno-informacyjnego PW.

Świąteczna atmosfera sprzyjała swobodnym rozmowom, refleksjom i wspomnieniom.

Spotkania te odbywają się od kilku lat i mamy nadzieję, że staną się naszym zwyczajem, a składane tego dnia życzenia spełnią nam się w nowym roku.

Zdjęcia ze spotkania można obejrzeć na stronie <http://www.bg.pw.edu.pl/wydarzenia/Wigilia2008/>

(A.C.)

SZKOLENIA UŻYTKOWNIKÓW

Od października do połowy listopada 2008 r. trwały zajęcia z przysposobienia bibliotecznego dla studentów I roku studiów (rok akademicki 2008/2009, 3 060 osób, 73 grupy dziekańskie). Z oferty szkoleniowej BG PW skorzystały następujące wydziały:

Wydział Inżynierii Chemicznej i Procesowej,
Wydział Chemiczny,
Wydział Fizyki,
Wydział Matematyki i Nauk Informacyjnych,
Wydział Administracji i Nauk Społecznych,
Wydział Inżynierii Lądowej,
Wydział Transportu,
Wydział Geodezji i Kartografii,
Wydział Inżynierii Produkcji,
Wydział Elektryczny,
Wydział Zarządzania.

Szkolenia prowadziły: Anna Tonakiewicz, Iwona Socik, Grażyna Komorowska, Marta Sadowska-Hinc, Agnieszka Gawryś, Jacek Trojanowski i Renata Peczyńska. W prowadzeniu zajęć współuczestniczyły również osoby przygotowujące się do prowadzenia zajęć z przysposobienia bibliotecznego w przyszłych latach. Koordynatorem szkoleń była Alicja Portacha.

(M.S.-H.)

Na zlecenie Studium Języków Obcych PW przeprowadzono szkolenia na temat elektronicznych zasobów informacyjnych. W szkoleniach, które miały miejsce w Bibliotece Głównej w dniach 23 września i 6 listopada wzięło udział 50 pracowników SJO. Szkolenia przeprowadziły Iwona Socik i Anna Tonakiewicz.

20 listopada 2008 r. w Ośrodku Informacji Naukowej BG PW miały miejsce warsztaty zorganizowane przez firmę Akme Archive dla ogólnokrajowej grupy bibliotekarzy zajmujących się szkoleniami użytkowników. Cele warsztatów:

- wzbogacenie wiedzy o zawartości bazy Knovel w celu sprawnego komunikowania zmian i nowości użytkownikom
- dobre zapoznanie się z funkcjonalnością systemu celem zapewnienia wsparcia oraz szkoleń użytkowników
- zapoznanie z narzędziami wyszukiwawczymi i interaktywnymi specyficznymi dla różnorodnych kolekcji
- uzgodnienie programu promocji bazy

W szkoleniu wzięli udział bibliotekarze z kilku ośrodków akademickich, m.in. z Łodzi, Białegostoku, Lublina, Kielc, Gdańska, Radomia i Warszawy. Osobą prowadzącą była pani Marta Maciejewska z firmy Akme Archive.

(A.T.)

W listopadzie 2008 r. Barbara Piłasiewicz (Biblioteka Instytutu Mechaniki Konstrukcji Inżynierskich, Wydział Inżynierii Lądowej) odbyła w Bibliotece Wydziału Chemicznego szkolenie w zakresie kopiowania rekordów z Nukatu. Po przyswojeniu wszystkich etapów tego nietatowego procesu pomyślnie zdała egzamin w Oddziale Opracowania i uzyskała formalne uprawnienia kopisty Nukat. Dzięki zdobytym w 2008 r. kwalifikacjom katalog centralny bibliotek PW został uzupełniony o opisy 1.250 egzemplarzy książek z kolekcji Biblioteki IMKI.

(M.Sz.)

Blog BGPW

Blog BGPW działa od lipca 2008 r. Koniec roku jest dobrym czasem na dokonanie podsumowań. W ciągu 6 miesięcy ukazało się na blogu 37 artykułów. Najwięcej wpisów pojawiło się w grudniu – 10, najmniej w sierpniu – 2. Wśród autorów, oprócz moderatora (Maria Miller) znalazło się 10 osób (w tym autorzy zdjęć): Małgorzata Wornbard, Joanna Malinowska-Michalak, Viola Frankowska, Hanna Zdunek, Elżbieta Mroczek, Dorota Przyłuska, Jolanta B.Kucharska, Agnieszka Gawryś, Danuta Łomża i Jacek Trojanowski).

Tematyka artykułów była dość różnorodna: od refleksji pokonferencyjnych i spraw związanych z działalnością BG PW (wystawy, rozpoczęcie roku akademickiego), pracownikami Biblioteki (np. kronika weselna, spotkanie wigilijne), działalnością społeczną

(pomoc schronisku dla zwierząt, związek zawodowy „Bibliotekarze Polscy” itp.), po nowości związane z bibliotekami, bibliotekami cyfrowymi, książką, wyszukiwaniem informacji (np. fotokody, książka na komórkę).

Najwięcej kontrowersji wzbudził i chyba najszerzy miał odbiór (29 komentarzy) artykuł „Z pamiętnika młodej bibliotekarki”, opisujący początek roku akademickiego w Wypożyczalni Studenckiej.

Nieustająco zachęcamy do przysyłania tekstów do blogu (na adres: blog@bg.pw.edu.pl) i komentowania wpisów.

Blog bierze udział w konkursie Blog Roku 2008 w kategorii Profesjonalne.

(M.M.)

Przysposobienie biblioteczne

Grupa ds. przysposobienia bibliotecznego pracuje obecnie nad wirtualną wersją szkolenia dla studentów

I roku. Na podstawie opracowanych wcześniej prezentacji powstaje ujednoczona wersja szkolenia. Po przygotowaniu zawartości merytorycznej zastanowimy się nad wyborem i dostosowaniem programu komputerowego, w którym można będzie opublikować szkolenie wraz z testem sprawdzającym on-line.

(J.K.)

Oddział Kontroli i Aktualizacji Zbiorów

Oddział Kontroli i Aktualizacji Zbiorów razem z Oddziałem Czasopism pracuje nad zakończeniem skontrolowania czasopism - format JIII. W czasie kontroli ujawniliśmy brak 446 wol. i 1072 zeszytów. Inwentaryzacja czasopism tego formatu została przeprowadzona po raz pierwszy od kilkadziesiąt lat. Ponadto wspólnie z Biblioteką GIK przeprowadziliśmy selekcję Rocznika Astronomicznego z lat 1995-2005. Systematycznie współpracujemy też z Oddziałem Udostępniania w porządkowaniu księgozbioru studenckiego. W 2008 r. przeznaczaliśmy ponad 10 tys. książek do selekcji oraz stwierdziliśmy brak około 10 tys. egzemplarzy.

9 września 2008 r. Katarzyna Smolarczyk obroniła pracę dyplomową na UW *Zabytki kultury powiatu Piaseczno* i uzyskała tytuł licencjata.

(I.R.)

Filia przy ul. Narbutta

We wrześniu 2008 r. Filia BG przy ul. Narbutta przejęła od Zakładu Automatyzacji, Obrabiarek i Obróbki Skrawaniem dwa pomieszczenia o łącznej powierzchni 35 m², do których wstawiono regały jezdne i

stacjonarne. Pomieszczenia te zostały w ten sposób przygotowane do przejścia księgozbioru likwidowanej biblioteki w/w Zakładu.

W dniach 13-14 listopada 2008 r. Biblioteka wraz z firmą IPS zorganizowała wystawę książek zagranicznych dla wydziałów terenu południowego Politechniki. Wystawa cieszyła się dużym zainteresowaniem. Ponad 70 wol. książek zaprezentowanych na wystawie zostało zakupionych do zbiorów Biblioteki.

(A.K.)

Biblioteka Wydziału Chemicznego

Na początku nowego roku akademickiego w Bibliotece Wydziału Chemicznego zostały zainstalowane i oddane do użytku czytelników 4 komputery.

W październiku 2008 r. Biblioteka Pabianickich Zakładów Farmaceutycznych Polfa SA przekazała Bibliotece Wydziału Chemicznego w formie darów 130 wol. czasopism z lat 1896-1992 uzupełniających ciągi tytułów znajdujących się w bibliotece oraz 250 wol. książek z dziedziny chemii, medycyny i farmacji. Przekazane dary to nie tylko wydawnictwa polskie, ale również wiele cennych wydawnictw zagranicznych. W przekazanych bibliotece wydawnictwach znajdują się również książki polskie wydane w latach 1921- 1947.

5 grudnia 2008 r. Rada Biblioteczna poparła wniosek o awans Małgorzaty Szymańskiej na stanowisko kustosa służby bibliotecznej.

(J. K.-M.)

Od listopada 2008 r. trwają prace nad zmianą części lokalnej klasyfikacji stosowanej do porządkowania piśmiennictwa w wolnym dostępie w zakresie chemii (Dział E), a w konsekwencji nad reklasyfikacją tych pozycji, które wymagają nowego opisu rzeczowego. Reklasyfikacja polega na ocenie zgodności przypisanych do książki słów kluczowych z nowym, bardziej szczegółowym podziałem i dodaniu nowych słów, dokładniej oddających treść książki. Następnie proponowany jest nowy kod ustawienia.

W celu lepszego dostosowania wprowadzanych zmian do potrzeb użytkowników oraz w celu ich lepszego powiązania z klasyfikacją UKD na bieżąco prowadzono konsultacje i określano zakres poszczególnych podziałów.

Prace rozpoczęto od konsultacji z Dyrekcją oraz wszystkimi oddziałami, których wysiłek jest konieczny dla powodzenia tego przedsięwzięcia: Oddziałem Opracowania, Oddziałem Informatyzacji i Oddziałem Udostępniania. Wspólnie wypracowany został ramowy program działań. Określono również zakres prac dla poszczególnych oddziałów i wyznaczono osoby odpowiedzialne za szczegółowe zadania.

Pierwszym etapem było przygotowanie nowego, szczegółowego podziału Działu E - Chemia. Podstawą podziału stały się tablice Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiątej. Oprócz tego konieczne były liczne konsultacje z pracownikami Wydziału i przejrzenie wielu specjalistycznych podręczników. Uwzględniliśmy również strukturę naszych zbiorów, tzn. w nowym podziale zawarliśmy wszystkie ważniejsze kategorie tematyczne, na które posiadamy osobną literaturę. Niektóre poddziały, na razie słabo reprezentowane, zdecydowaliśmy się uwzględnić dla zachowania logicznej hierarchii zagadnień.

Następnie konfrontowaliśmy wszystkie ustalenia w celu wypracowania kompromisowego, ale możliwie spójnego i zgodnego z aktualnym stanem wiedzy w tej dziedzinie podziału. W sprawach budzących wątpliwość ostateczną decyzję dotyczącą przyjętej formy hasła podejmowała Pani Kierownik Oddziału Opracowania BG, która weryfikowała nazewnictwo poddziałów pod kątem zgodności z powszechnie używaną w materiałach źródłowych terminologią naukową. Wprowadziła ona również do systemu adekwatne do nowych nazw brakujące słowa kluczowe.

Drugim etapem było wypracowanie metody reklasyfikacji. Na początku został opracowany specjalny formularz, uwzględniający wszystkie lokalizacje, w których znajdowały się książki z wytypowanego działu, a także wszystkie dane niezbędne do identyfikacji danej pozycji podczas reklasyfikacji (w szczególności numer systemowy) oraz podczas przenoszenia materiałów do innych poddziałów (kod ustawienia działowego).

Na potrzeby zespołu prowadzącego reklasyfikację Oddział Informatyzacji utworzył również specjalny typ użytkownika i hasło logowania, dające dostęp do rekordu bibliograficznego, ale tylko w zakresie pola 690 (słowa kluczowe). Miało to na celu uniemożliwienie wprowadzenia do rekordu przypadkowych zmian.

Niekiedy trzeba było rozstrzygać trudne dylematy, klasyfikując materiały, pasujące do więcej niż jednego działu. W wielu sytuacjach, wymagających szczegółowego określenia tematyki książki, konieczne było jej sprawdzenie w miejscu udostępniania. W trakcie prowadzenia tych prac dostrzegliśmy potrzebę dodania jeszcze innych, nieuwzględnionych dotychczas poddziałów. Po konsultacjach wprowadziliśmy je do układu. Dopiero wtedy dział, nad którym pracowaliśmy uzyskiwał ostateczny kształt.

Po zakończeniu tych prac wydruki mają być przekazane do Oddziału Udostępniania. Tam pracownicy wprowadzą nowe oznaczenia w polu 997 (już w rekordzie bibliograficznym), okleją książki odpowiednimi kodami ustawienia oraz przeniosą je do utworzonych wcześniej poddziałów. Czynności te będą oczywiście zsynchronizowane oraz wykonywane partiami, aby zmniejszyć do minimum utrudnienia dla użytkowników.

W przyszłości zmodyfikowana klasyfikacja będzie mogła być stosowana we wszystkich bibliotekach systemu bibliotecznego PW.

(M.Sz.)

Filia w Płocku

Od września do listopada 2008 r. w Filii BG PW w Płocku zostały przeprowadzone gruntowne porządki w magazynach i selekcja księgozbioru. Wycyfrowano około 4 tys. książek.

Dzięki pracy całego zespołu Biblioteka odzyskała dużo wolnego miejsca na nowy księgozbiór.

(A.K.)

DS Żaczek

W czerwcu 2008 r. w Bibliotece DS Żaczek została uruchomiona możliwość zamówień elektronicznych. Do tej pory zostały złożone i zrealizowane 183 zamówienia.

(B.M.)

NUKAT

Osoby współpracujące z Centrum NUKAT w zakresie katalogowania zachęcamy do korzystania ze strony domowej NUKAT www.nukat.edu.pl, która nieustannie jest wzbogacana w narzędzia ułatwiające pracę osobom katalogującym.

W zakładce **O nas – Wykaz danych** – znaleźć można **Bazę rekordów usuniętych** z katalogu centralnego. Baza zawiera wykaz rekordów usuniętych od 23 maja 2008 r. Aktualizowana jest w każdy dzień roboczy po godz. 8. Umożliwia wyszukiwanie usuniętych rekordów bibliograficznych, haseł formalnych, haseł przedmiotowych. Można ją przeszukiwać wg dat usunięcia, numeru systemowego, numeru kontrolnego, hasła khw i tytułu. Jeżeli po skatalogowaniu dokumentu, po 3 dniach, nie można go odszukać w katalogu NUKAT, należy wtedy zajrzeć do bazy rekordów usuniętych. Będzie to bardzo przydatne narzędzie w naszej codziennej pracy.

W zakładce **Wykaz danych – ustalenia** odnaleźć można:

- zasady tworzenia hasła formalnego dla katalogów wystaw
- zasady opracowywania druków na żądanie
- zasady tworzenia rekordów khw dla drukarzy, nakładców, księgarzy z okresu XV-XVIII w.
- zasady opracowania dokumentów życia społecznego, sposób postępowania w przypadku braku tytułu właściwego na dokumencie oraz zastępowania słownego symboli i znaków graficznych, których nie można przejąć za pomocą tabeli znaków

Zmiany w opisie bibliograficznym obowiązujące od 1 października: Zmiany obejmują stosowanie tytułu ujednoliconego (ograniczono stosowanie pola 240 dla pewnego typu dokumentów), strefy adresu wydawniczego, sposobu katalogowania dokumentów wielotomowych oraz zmiany w polach uwag (505, 510). Szczegóły w zakładce **O nas – Wykaz danych – ustalenia**.

Rozszerzona została automatyczna kontrola pól stałej długości rekordów. Tak jak dotychczas rekordy błędne będą otrzymywały status Zatrzymany0, a informacja o przyczynie zatrzymania rekordu będzie dostępna przez jeden dzień na stronie internetowej NUKAT w zakładce **Wykaz danych**. Od września wprowadzone zostało automatyczne nadawanie statusu Zatrzymany1 nowym rekordom bibliograficznym z błędnie zastosowanymi hasłami khw (brak hasła, hasło różne od przyjętego w kartotece, hasło błędnie wkopiowane, błędnie zastosowane \$e). Zatrzymane w ten sposób rekordy będą zawierały pole 009 z automatycznie generowaną uwagą: zatrzymany z powodu hasła khw).

(M.W.)

Wycieczka do Płocka

22 listopada 2008 r. odbyła się wycieczka, której głównym celem było zwiedzanie dwóch płockich bibliotek: Filii Biblioteki Głównej PW oraz zapoznanie się z zabytkami piśmiennictwa zgromadzonymi w Bibliotece im. Zielińskich.

Szczególne zainteresowanie wzbudziła prezentacja wybranych pozycji kartograficznych ze zbiorów specjalnych przez p. Agnieszkę Ciechomską, kustosza Biblioteki im. Zielińskich.

Obejrzelśmy też starodruki i rękopisy:

1. Nicolai Copernici: De revolutionibus orbium coelestium..., Basileae 1566 r. (reprint) (Mikołaj Kopernik, O obrotach sfer niebieskich, Bazylea 1566r.)
2. Sebastian Münster: Cosmographie, Basel 1553 r. (Sebastian Münster: Kosmografia, Bazylea 1553 r.)
3. Marcin Kromer: Polonia..., Coloniae 1589 r. (Marcin Kromer: Polska..., Kolonia 1589 r.)
4. Henricus Hondius: Nova totius terrarum orbis geographica tabula, Amsterodami 1631-1634 r. (Henryk Hondius: Nowa geograficzna tablica całego świata, Amsterdam 1631-1634 r., lub po prostu Atlas H. Hondiusa)
5. Atlas Radziwiłłowski Hrabstwa Białskiego z 1781 r.

W autokarze, w czasie podróży z Warszawy do Płocka, historię miasta przedstawiła w skrócie Aleksandra Obrębska. Zwiedziliśmy Starówkę ze Wzgórzem Tumskim, Bazyliką Katedralną ze słynnymi Drzwiami Płockimi oraz Starym Rynkiem i Ratuszem Miejskim. Zwiedziliśmy również Muzeum Mazowieckie i

największą w Polsce kolekcję sztuki secesyjnej, a chętni także: Muzeum i Sanktuarium Miłosierdzia Bożego.

Podczas spaceru zwróciliśmy uwagę na związki między Warszawą i Płockiem. Autor projektu Gmachu Głównego Politechniki Warszawskiej - prof. Stefan Szyller zaprojektował znaczną część wyposażenia Bazyliki Katedralnej: ołtarz główny, ołtarze boczne, ambonę i stalle. Dziełem tegoż architekta jest również budynek dawnego Muzeum Diecezjalnego. Projektantem Ratusza Płockiego, budynku w stylu klasycystycznym z pięknym detalem architektonicznym był twórca warszawskiego Belwederu Jakub Kubicki. Przedwojenny stalowy, drogowo-kolejowy most na Wiśle im. Legionów Piłsudskiego zaprojektował zespół pod kier. prof. PW Andrzeja Pszenickiego. Mielśmy okazję przekonać się o tym, że Płock najstarsze miasto na Mazowszu, stolica Mazowsza od 1034 r. do 1047 r. oraz stolica Polski w latach 1079-1102, siedziba księżca monarchii pierwszych Piastów, to nie tylko historia lokalna „małej Ojczyzny”, ale ważne ogniwo historii Polski.

Wielu uczestników wycieczki po raz pierwszy odwiedziło Filię Biblioteki Głównej w Płocku. Placówka ta rozpoczęła działalność w 1968 r. Wymiana wiedzy zawodowej dotyczyła szczególnie oddziału udostępniania, a także pracy w systemie Aleph. Miłym przejawem gościnności było podjęcie nas ciepłą herbatką i ciastem przez pracowników Filii.

Zakończenie wycieczki wspaniałym obiadem zintegrowało środowisko bibliotekarzy płockich i warszawskich. W wyjeździe uczestniczyła Dyrekcja Biblioteki Głównej i grupa pracowników bibliotek Politechniki Warszawskiej.

(A.O.)

Praktyka zawodowa

W dniach 2 września – 1 października 2008 r. Małgorzata Szymańska odbyła praktykę zawodową w Bibliotece Głównej Szkoły Głównej Handlowej i w Bibliotece Narodowej. Organizacja pracy oddziałów związanych z udostępnianiem oraz gromadzeniem, opracowaniem, udostępnianiem zbiorów oraz w oddziale informacji naukowej pozwoliła na poczynienie wielu cennych obserwacji, które mogą posłużyć praktykantce w dalszym rozwoju zawodowym.

Szkoła Główna Handlowa

Oddział Opracowania Rzeczowego – do opracowania rzeczowego zbiorów wykorzystywany jest dość skomplikowany język haseł przedmiotowych BN oraz prostszy, szczególnie dla młodszej grupy czytelników – język słów kluczowych.

Oddział Gromadzenia. - biblioteka nie ma własnego budżetu i każde zamówienie partii książek musi przejść całą procedurę akceptacji, która umożliwia jego realizację.

Oddział Udostępniania - dumą biblioteki jest imponująca, monumentalna czytelnia. Zbiory rozmieszczone są w wolnym dostępie w układzie działowym. Sygnatury zawierają zakodowane 3 pierwsze litery nazwy autora oraz 3 pierwsze litery tytułu. Książki, obok zabezpieczenia elektronicznego, mają dodatkowo boki ostemplowane pieczętą z napisem „czytelnia” – w ten sposób trudniej je niepostrzeżenie wynieść.

W czytelniach czasopism (polskich i zagranicznych) można podziwiać sposób przechowywania zbiorów w wolnym dostępie. Wszystkie czasopisma bieżące umieszcza się rocznikami w estetycznych, wygodnych do włączania i dobrze opisanych, plastikowych lub tekturowych pojemnikach. Z końcem roku oddawane są do oprawy.

Księgozbiór studencki ustawiony jest wg sygnatur. Każdy pracownik odpowiada za przydzielone sobie regały: utrzymanie tam porządku i konserwację „zacytanych” książek. Publikacje naprawia się we własnym zakresie, wykorzystując do tego cały szereg bardziej i mniej profesjonalnych materiałów i narzędzi, m.in. specjalną folię samoprzylepną w różnych kolorach do uzupełniania okładek, a nawet dłuto szewskie i młotek. Nie używa się natomiast taśmy klejącej, która wg pracowników, nie klei w sposób trwały, a przy tym niszczy książki.

Oddział Informacji – nowością jest system szkolenia bibliotecznego on-line, który właśnie w tym roku miał wejść w życie. Szkolenie wraz z kończącym go testem, wymusza przyswojenie sobie gruntownej wiedzy na temat struktury biblioteki, dostępnych źródeł informacji i zasad korzystania z nich. Uzyskane zaliczenia są następnie automatycznie przekazywane do „Wirtualnego Dziekanatu”.

Centrum Dokumentacji Europejskiej - celem CDE jest gromadzenie i udostępnianie zgromadzonych materiałów dotyczących Unii Europejskiej. Główną część zbioru stanowią materiały wydane przez Urząd Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich w Luksemburgu, których Centrum jest depozytariuszem. Kolekcję uzupełniają wydawnictwa poszczególnych instytucji europejskich oraz polskich organizacji rządowych i pozarządowych oraz dary instytucji i osób prywatnych. Szczególnie ciekawe są bazy statystyczne, które pozwalają na samodzielnie wykonanie ilustrowanych wykresami statystyk. Umożliwiają one również prześledzenie tendencji wybranego zjawiska w podanym okresie czasu, np. ilości kupowanych rocznie książek w różnych grupach wiekowych i zawodowych (można przy tym porównać Polskę na tle innych krajów).

Biblioteka Narodowa

Zakład Informacji Naukowej - wśród różnorodnych oferowanych źródeł informacji – tradycyjnych i nowoczesnych – na szczególną uwagę zasługuje bogaty księgozbiór podręczny, który jest prawdziwą „kopalnią

wiedzy”, zwłaszcza z dziedziny historii i literatury. Z usług zakładu mogą skorzystać również osoby niepełnoletnie.

Oddział Opracowania Rzeczowego – głównym zadaniem oddziału jest tematowanie książek i wyszukiwaniu informacji potrzebnych przy tworzeniu haseł przedmiotowych. Planowane jest utworzenie centralnej kartoteki haseł wzorcowych dla symboli UKD. Takie przedsięwzięcie wymagałoby jednak współpracy na poziomie ogólnopolskim wielu bibliotek, głównie akademickich, specjalizujących się w określonych dziedzinach.

Zakład Katalogów Centralnych - głównym zadaniem tego działu jest zbieranie informacji z bibliotek całego kraju, potrzebnych do stałego uaktualniania baz (książki i czasopisma zagraniczne oraz czasopisma polskie).

Zakład Czytelni - zwykłą kartę czytelnika, w kolorze żółtym może otrzymać każda osoba, która ukończyła 18 lat. Upoważnia ona do korzystania ze wszystkich czytelni, z wyjątkiem Czytelni Humanistycznej i Kartograficznej. Pracownicy naukowcy wyższych uczelni i instytutów naukowych otrzymują karty niebieskie i mają dostęp do wszystkich czytelni. Zbiory w wolnym dostępie są ułożone wg systemu UKD. Poszczególne działy oznaczone są osobnymi, kolorowymi naklejkami na grzbietach książek.

Zakład Reprografii i Digitalizacji - idea tworzenia kopii materiałów bibliotecznych powstała po wyciągnięciu wniosków z ogromnych zniszczeń księgozbioru Biblioteki Narodowej w okresie II wojny światowej. Przyczyniła się do niej również obserwacja samorzutnego niszczenia papieru pod wpływem niekorzystnych warunków środowiskowych.

W zakładzie wykonuje się kopie szczególnie cennych dokumentów na zamówienie czytelników, aby ochronić je przed zniszczeniem podczas korzystania oraz planowo - w celu zachowania piśmiennictwa narodowego dla przyszłych pokoleń. Imponujące wrażenie sprawiają wielkie, profesjonalne skanery i specjalny aparat fotograficzny, przydatny przy szczególnie dużych lub trójwymiarowych obiektach. Ze względu na ogromną nieraz wartość reprodukowanych dokumentów obowiązuje tu szczególnie system kontroli: drzwi otwiera się kartą identyfikacyjną. Najcenniejsze materiały przechowuje się w sejfie.

Zakład Cyfrowej Biblioteki Narodowej Polona – powstają tu wersje elektroniczne m. in. najcenniejszych dzieł piśmiennictwa polskiego. Pogrupowane w kolekcje tematyczne, są one następnie udostępniane w postaci skanów na stronie internetowej <http://www.polona.pl> (odpowiedni link znajduje się na stronie Biblioteki Narodowej). Publikacje, co do których istnieją zastrzeżenia ze strony prawa autorskiego, można obejrzeć jedynie w sieci wewnętrznej biblioteki. Wśród wielu ciekawych materiałów, szczególnie zainteresowanie budzi

kolekcja Wolne lektury, publikowana we współpracy z Fundacją Nowoczesna Polska.

Zasoby biblioteki można przeszukiwać przy pomocy standardowych indeksów. Dostęp do dokumentów elektronicznych możliwy jest także z poziomu katalogu komputerowego BN. Ponadto zakład przygotowuje się do wprowadzenia w niedalekiej przyszłości indeksowania całości tekstu, co ułatwiłoby wyszukiwanie np. wg zapamiętanej frazy. Wykorzystuje się przy tym technikę OCR – Optical Character Recognition. Na zeskanowanym obrazie dokumentu program rozpoznaje znaki graficzne i kwalifikuje je jako litery. Następnie pracownik przeprowadza korektę tekstu, poprawiając błędnie rozpoznane znaki i wprowadzając w odpowiednich miejscach specjalne oznaczenia techniczne, np. początku i końca rozdziału. W ten sposób powstaje wersja tekstowa dokumentu. Będzie ona „podłożona” pod wersję graficzną, sygnalizując podświetleniem poszukiwaną frazę.

Zakład Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych - w Instytucie Specjalistycznej planowo oprawia się książki ze zbiorów Biblioteki Narodowej. Można tam podziwiać drobiazgowo i pracochłonne rozdzielanie każdej z nich na strony (ręczne, przy pomocy skalpela parowego oraz w kąpielii wodnej). Następnie, przy pomocy pasków cienkiego papieru, tzw. biblijnego, robi się z nich składki, które zszywane są, również ręcznie, na specjalnych maszynach. Po opatrzeniu twardą oprawą i wybiciu sygnatury, książka „jak nowa” wędruje z powrotem do magazynu. Co ciekawe, używa się tu prawie wyłącznie naturalnych materiałów. Dotyczy to zwłaszcza kleju, który jest wykonywany w sposób tradycyjny z mąki pszennej (z dodatkiem substancji grzybobójczej). Zapewnia to odwracalność procesu klejenia, co jest niezbędne, kiedy książka, po jakimś czasie użytkowania, będzie wymagała ponownej konserwacji.

(M.Sz.)

Spotkania bibliotek wydziałowych

wrzesień

- organizacja nowego roku akademickiego
- współpraca przy gromadzeniu eksponatów na wystawę z okazji Dnia Politechniki

październik

- regulaminy udostępniania zbiorów w bibliotekach sieci
- prace nad zmianą lokalnej klasyfikacji ustawienia zbiorów

listopad

- ewidencja publikacji w bazie Biblio

– przygotowania do wystaw zagranicznych publikacji organizowanych przez BG

grudzień

– spotkanie świąteczno-noworoczne

(JSt)

Biblioteka IETiSIP

16 grudnia 2008 r. w Bibliotece Instytutu Elektrotechniki Teoretycznej i Systemów Informacyjno-Pomiarowych na Wydziale Elektrycznym odbyło się spotkanie byłej i obecnej dyrekcji Instytutu wraz z dyrekcją Biblioteki Głównej mające na celu podsumowanie komputeryzacji biblioteki oraz krótkie omówienie planów jej dalszego rozwoju.

W latach 1987-2005 biblioteka IETiSIP pracowała w systemie ISIS. Dzięki inicjatywie Dyrektor BG Jolanty Stępniaak rozpoczęto prace nad wprowadzeniem systemu Aleph.

2005 rok był początkiem starań o zakup oprogramowania oraz sprzętu komputerowego. Następnym krokiem było przygotowanie księgozbioru do wprowadzenia do nowego systemu, czyli selekcja zdezaktualizowanych książek z księgozbioru podstawowego i studenckiego (usunięcie książek z ISIS-a, pólek, ksiąg inwentarzowych, katalogów kartkowych). W 2006 r. rozpoczęto prace na tworzeniem katalogu komputerowego w systemie Aleph. Dzięki temu księgozbiór Biblioteki IETiSIP jest widoczny w Internecie. Biblioteka IETiSIP była pierwszą spośród bibliotek instytutowych PW, która zakupiła i rozpoczęła pracę w Alephie.

Rok 2007 przyniósł zmiany w sposobie zakupu księgozbioru. Do roku 2006 obcojęzyczny księgozbiór naukowy był gromadzony na podstawie zamówień pracowników naukowych. Od 2007 r. tradycją stają się wystawy książek zagranicznych organizowane na terenie Instytutu. Z katalogów wydawców pracownicy naukowci (zarówno Instytutu jak i całego Wydziału Elektrycznego) wybierają pozycje zgodne ze swoimi zainteresowaniami. Wystawa z tak wybranych książek pozwala na wytypowanie najbardziej interesujących pozycji z całego świata. Część książek kupuje Instytut, część Biblioteka Główna, pozostałe wracają do księgarni IPS. Tak dobrany księgozbiór stanowi doskonałą pomoc w pracy naukowej pracowników Instytutu.

W 2008 r. zakupiono i zamontowano w bibliotece nowoczesne, przesuwane regały, na których umieszczono cały księgozbiór archiwalny, prace dyplomowe oraz słowniki i encyklopedie.

Obecnie w Bibliotece IETiSIP funkcjonuje:

- katalog komputerowy księgozbioru podstawowego i studenckiego
- katalog komputerowy prac dyplomowych (od 1995 prowadzony na bieżąco)

– komputerowy system wypożyczeń

– Aby modernizacja Biblioteki IETiSIP była zakończona niezbędne jest:

– całkowite odzyskanie książek wypożyczonych przez pracowników i studentów, do opracowania w systemie Aleph

– zakończenie kolejnego etapu wymiany regałów, stolików i biurk zgodnie z planem opracowanym przez Międzynarodowe Centrum Budownictwa w Warszawie

– odnowienie pomieszczenia Biblioteki IETiSIP.

Zmiany w Bibliotece IETiSIP były możliwe dzięki współpracy i ogromnemu zaangażowaniu wielu osób: Dyrekcji i pracowników Biblioteki Głównej oraz Dyrekcji i pracowników naukowych Instytutu Elektrotechniki Teoretycznej i Systemów Informacyjno-Pomiarowych.

(A.S.)

KONFERENCJE

III Forum Młodych Bibliotekarzy

W dniach 11-12 września 2008 r. w Szczecinie odbyło się **III Forum Młodych Bibliotekarzy**. Organizatorami spotkania były: Książnica Pomorska w Szczecinie, Miejska Biblioteka Publiczna ze Szczecina oraz Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich.

Forumowe obrady rozpoczęły się referatem *Hybryda w bibliotece, czyli działalność bibliotekarza systemowego*, w którym autorka użyła powyższego porównania dla podkreślenia wielowątkowego charakteru zadań osoby pracującej na omawianym stanowisku, która musi „znać tradycyjne czynności biblioteczne i umiejętnie kierować ich automatyzacją”. W kolejnym referacie wygłoszonym pierwszego dnia spotkania *Źródła online informacji bibliotecznej* przedstawiono m. in. światową bazę bibliograficzną WorldCat oraz Federację Bibliotek Cyfrowych. Poza tym omówione zostały popularne dzisiaj e-usługi: mechanizmy Web 2.0, kanały RSS, miniwyszukiwarki, formularze typu „Zapytaj bibliotekarza”. W interesującym wystąpieniu *Biblioteka - między supermarketem a Watykanem* autor zawarł istotne kwestie promocji czytelnictwa. Poruszył też problem aktywnej postawy bibliotekarzy wobec czytelników tj. zaangażowania w poznawanie ich potrzeb i reagowania na nie. Omówił zrealizowany projekt czatów czytelników z pisarzami na stronie internetowej biblioteki.

Tematy prezentowane w drugim dniu spotkania były rozwinięciem istotnych dla bibliotek zagadnień takich jak kultura organizacyjna, wizerunek biblioteki i zawodu, wartość dóbr i usług bibliotecznych. Ostatnie trzy wystąpienia poświęcone były stażom zawodowym. Młodzi bibliotekarze z Książnicy Pomorskiej podzielili się doświadczeniami zdobytymi podczas zagranicznych staży w Bibliotece Uniwersytetu Nawarry w Hiszpanii,

The London Library oraz Staatsbibliothek zu Berlin Preussischer Kulturbesitz. Materiały konferencyjne zostaną wydane w formie drukowanej. W Forum brała udział Elżbieta Owczarczyk.

(E.O.)

Nowe Media w Edukacji

22 września 2008 r. we Wrocławiu odbyła się konferencja *Nowe Media w Edukacji* poświęcona zagadnieniom szeroko rozumianych zastosowań technik informacyjnych i komunikacyjnych (ITC) w kształceniu. Celem konferencji była m.in. prezentacja dorobku naukowego w zakresie zastosowań ICT w kształceniu i zarządzaniu procesem kształcenia, wymiana doświadczeń i przedstawienie rozwiązań technicznych w dziedzinie e-learningu, dyskusja nad kierunkami rozwoju metod kształcenia na odległość oraz integracja i rozwój środowiska e-learningowego.

Tematyka referatów dotyczyła m.in.:

- zintegrowanego systemu obsługi dydaktyki na Politechnice Wrocławskiej
- platformy zdalnej edukacji Moodle (pakietu programów do tworzenia kursów internetowych i stron www)
- efektywnego tworzenia e-wykładów
- przeglądu narzędzi wspomagających e-kształcenie, nauczanie inżynierskie, studia z matematyki
- prowadzenia internetowego dziennika ocen
- systemu tworzenia sprawozdań studenckich

W konferencji uczestniczyły: Joanna Kamińska i Agnieszka Celej.

(A.C.)

Polski Komitet Normalizacyjny

30 września 2008 r. Polski Komitet Normalizacyjny zorganizował w Warszawie szkolenie dotyczące aktualnego stanu normalizacji z zakresu budownictwa, podczas którego zostały zaprezentowane następujące referaty:

Miejsce i rola budownictwa w polskim, europejskim i międzynarodowym systemie normalizacyjnym (Janusz Opiłka, Dyrektor Zespołu Budownictwa w Polskim Komitecie Normalizacyjnym);

Normy a prawo budowlane. Przepisy techniczno-budowlane (Andrzej Pogorzelski, Naczelnik Wydziału w Departamencie Techniki Budowlanej Ministerstwa Infrastruktury);

Normy w przepisach dotyczących wyrobów budowlanych. Zasady wprowadzania wyrobów na rynek unijny oraz reguły oznakowania CE (Andrzej Wiśniewski, Główny Specjalista w Departamencie Rynku Budowlanego i Techniki Ministerstwa Infrastruktury).

W szkoleniu uczestniczyła Barbara Syrek.

(B.S.)

Przeszłość dla przyszłości

W dniach 13-14 października 2008 r. w Krakowie miała miejsce zorganizowana przez Bibliotekę Jagiellońską i Bibliotekę Narodową konferencja *Przeszłość dla przyszłości*. Jej tematyka dotyczyła opracowanego w latach 1998-1999 Wieloletniego Programu Rządowego na lata 2000-2008 - „Kwaśny papier”. Celem tego programu jest ratowanie w skali masowej polskich zbiorów bibliotecznych i archiwalnych. Najbardziej wymiernym jego efektem jest rozpoczęcie procesów odkwaszania masowego w dwóch dużych bibliotekach - w Bibliotece Narodowej i Bibliotece Jagiellońskiej. W obydwu funkcjonują zarówno instalacje do odkwaszania arkuszy, jak i instalacje do odkwaszania książek.

Rozpoczęto także odkwaszanie masowe w archiwach państwowych. Instalacje do odkwaszania dokumentów arkuszowych funkcjonują w Centralnym Laboratorium Konserwacji Archiwaliów (pracownia w Milanówku), w Archiwum Akt Nowych w Warszawie, w Archiwach Państwowych w Katowicach i w Gdańsku (Oddział w Gdyni). Integralną częścią programu jest także tworzenie zaplecza badawczego oraz prowadzenie badań dotyczących zagrożonych zasobów i sposobów ich ochrony. W Krakowie, na Wydziale Chemii Uniwersytetu Jagiellońskiego została utworzona Pracownia Badań nad Trwałością i Degradacją Papieru. Całkowity koszt programu wyniesie blisko 70 mln zł, a środki programu będą wykorzystywane głównie na odkwaszanie (78,9%) oraz na mikrofilmowanie i digitalizację (13,6%), a więc na działania stanowiące bezpośrednią ochronę zbiorów. Koszty programu ponosi głównie Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (71%), Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (28,5%), Ministerstwo Gospodarki (0,5%).

Do odkwaszania druków zwartych, w ramach WPR, „Kwaśny Papier” została wybrana technologia Bookkeeper. Środkiem odkwaszającym w tej metodzie jest drobnokrystaliczny tlenek magnezu. Pierwsza w Polsce instalacja została uruchomiona w grudniu 2005 r. w Bibliotece Jagiellońskiej, druga w Bibliotece Narodowej w kwietniu 2007 r. Uruchamiając odkwaszanie metodą Bookkeeper w dwóch bibliotekach Polska dołączyła do wiodących ośrodków masowego odkwaszania książek w świecie.

Do odkwaszania dokumentów arkuszowych w Polsce zostało wybrane urządzenie C 900 - odkwaszanie przeprowadza się w środowisku wodnym przy użyciu wodorowęglanu magnezu. Pierwsze urządzenie C 900 zostało oddane do użytku w Bibliotece Jagiellońskiej w 2003 r., a w Bibliotece Narodowej w 2005 r. Urządzenie C 900 jest wykorzystywane również w archiwach państwowych.

Konferencja była próbą podsumowania programu, osiągnięć i planów w zakresie ochrony dziedzictwa narodowego.

W konferencji wzięły udział Izabella Rokita i Agnieszka Kowalczyk.

(I.R.)

Business Information Literacy

W dniach 13-17 października 2008 r. odbyło się w Rzymie szkolenie *Business Information Literacy* przeznaczone zarówno dla bibliotekarzy zajmujących się szkoleniami użytkowników, jak i dla zainteresowanych użytkowników informacji.

Szkolenia organizowane dorocznie są inicjatywą European Network on Information Literacy, organizacji utworzonej z inicjatywy Italian National Research Council.

Program szkolenia obejmował następujące zagadnienia:

- Information Literacy jako wymóg społeczeństwa informacyjnego
- schemat informacji bieżącej: charakterystyka, korzyści, problemy.
- informacja w środowisku organizacji biznesowych.
- typologia źródeł informacji
- ocena jakości informacji
- konkurencyjna inteligencja
- informacja patentowa
- przekaz informacji i usługi informacyjne
- pisanie prac biznesowych i naukowych

W szkoleniu uczestniczyła Anna Tonakiewicz.

(A.T.)

Potrzeby informacyjne współczesnej Polonii

W dniach 14-16 października 2008 r. w Hénin-Beaumont odbyła się I Międzynarodowa Konferencja *Potrzeby informacyjne współczesnej Polonii* poświęcona obecnej i przyszłej sytuacji środowisk polonijnych w kontekście szeroko definiowanej informacji dla niej i o niej. Organizatorami spotkania byli : Maison de la Polonia de France oraz Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego. Honorowy patronat nad konferencją objął Konsulat Generalny RP w Lille.

Roczne przygotowania do spotkania środowisk polonijnych zaowocowały szerokim spektrum problemów, które w formie komunikatów, pytań, odpowiedzi, prezentowanych projektów oraz wniosków wypełniły trzydniowe obrady. Referaty zgrupowane w sześciu panelach tematycznych obejmowały następującą problematykę :

- forma i zakres współpracy ze środowiskiem naukowym reprezentowanym na konferencji, jego oferta w zakresie wspierania inicjatyw polonijnych, wymiana

studentów, pomoc naukowo-badawcza oraz w praktykach zagranicznych

- tożsamość polonijna – kształt i ewolucja tożsamości kulturowej od rodzinnej, lokalnej do ponadnarodowej, kosmopolitycznej; ściśle tematycznie związany z nią był blok referatów poświęconych edukacji na obczyźnie

- środowisko polskich bibliotek za granicą, ich organizacja, aktualny stan, perspektywy na przyszłość oraz percepcja polskiej literatury w środowiskach polonijnych

- polskie dziedzictwo narodowe (materialne i niematerialne) poza granicami kraju – katalog działań nad ich ochroną od zapomnienia i zniszczenia oraz przekazania następnym pokoleniom

- prawno-administracyjne potrzeby polonijne z interesującym wątkiem o mediacji jako alternatywnej metodzie rozstrzygania sporów zarówno na niwie międzynarodowej jak i osobistej

- oferta naszego środowiska zawodowego reprezentowana była w dwóch wystąpieniach: o kulturze organizacyjnej i metodach świadomego budowania wizerunku instytucji nie tylko o charakterze bibliotecznym oraz poświęconym Narodowemu Uniwersalnemu Katalogowi Centralnemu NUKAT – jako jednej z dróg dostępu do informacji oraz pozyskiwania jej

W części wspomnieniowej przedstawiono historię Konsulatu Generalnego w Lille oraz losy Polonii Francuskiej na tle dziejów emigracji północnej Francji.

Referatem inicjującym a zarazem pointującym konferencję było wystąpienie prof. Mieczysława Muraszkiwicza „Polonia 2.0”. Prelegent wskazał jedyną obecnie drogę dla społeczeństwa polonijnego. Jest nią budowa wielkiej Polonii Sieciowej na zasadach Web 2.0 i Web 3.0. Współczesne społeczeństwo jest społeczeństwem sieciowym, które utrzymuje kontakty za pomocą narzędzi multimedialnych. Warunkiem przetrwania zarówno dla pojedynczych osób jak i grup społecznych jest obecność w obu światach – rzeczywistym i sieciowym. Jeżeli Polonia chce przetrwać, musi tę prawdę zaakceptować i do niej dostosować swoje formy działania i komunikowania się.

W 26 wygłoszonych referatach zawartych było nie tylko wiele emocji i zaangażowania, ale również inspiracji do takiej aktywności na rzecz współczesnej i przyszłej Polonii, że trzeba mieć nadzieję, że postawione przez prof. Muraszkiwicza pytanie „To be or not to be Polonio” – znajdzie odpowiedź w konkretnych działaniach, zarówno Polaków mieszkających poza granicami kraju, jak i w aktywności polskich organizacji rządowych i pozarządowych na rzecz środowisk polonijnych.

Wśród około 150 gości reprezentujących 13 krajów obecne były dwie przedstawicielki naszej biblioteki: Maria Miller i Hanna Zdunek. Przywiezione przez nie materiały - prezentacja w Power Point przekazana

bibliotece Maison de la Polonia oraz dwujęzyczne foldery - promujące naszą bibliotekę wpisały się w konwencję konferencji. Cieszyły się zainteresowaniem i liczymy, że zachęciły do wirtualnego kontaktu z naszą placówką.

Więcej informacji o konferencji, wzbogaconych komentarzem oraz zdjęciami: [Blog BG PW](#) oraz [EBIB](#).

(H.Z.)

Targi Książki

W dniach 15-19 października 2008 r. we Frankfurcie nad Menem odbyły się 60 Międzynarodowe Targi Książki (Frankfurter Buchmesse). Wzięło w nich udział ok. 7500 wydawców ze 108 krajów. BG reprezentowały Mariola Rymuza i Alicja Potocka.

Na Targach obecni byli przedstawiciele zawodów od zawsze towarzyszących książce: m.in. introligatorzy i antykwaryści. Zaprezentowano piękną kolekcję kalendarzy na 2009 rok oraz okolicznościowych pocztówek. To, co szczególnie ważne na Targach we Frankfurcie to dyskusje, prezentacje i panele poruszające zagadnienia ważne dla wydawców, dystrybutorów, odbiorców. Dla bibliotekarzy ważnym miejscem na Targach jest International Libray Centre (ILC). Można tu spotkać się z przedstawicielami np. firm wydawniczych, dystrybutorami książek.

Na podkreślenie zasługuje doskonała logistyka Targów. Sprzyja temu bardzo dobry system oznaczeń, wszechobecna, lecz dyskretna pomoc służb porządkowych, ruchome chodniki oraz busy kursujące między halami. Stoiska narodowe przyciągały uwagę uczestników Targów nie tylko rodzimą literaturą, ale piękną charakterystyczną dla danego kraju oprawą plastyczną, a niekiedy i smakołykami.

Na zakończenie nie sposób wspomnieć o wszechobecnych gadżetach - gustownych, użytecznych, wykonanych z bardzo dobrych materiałów. W tym roku przykładem takiego „drobiazgu” była lampka mocowana do książki i oświetlająca czytany tekst.

Międzynarodowe Targi we Frankfurcie nad Menem to dla bibliotekarzy jedna z niewielu okazji, by zobaczyć książkę w tak wielu wymiarach. Na tych największych Targach Książki można zorientować się w kierunkach poszukiwań wydawców, dystrybutorów i oczekiwaniach odbiorców, w imieniu których występują również bibliotekarze. To właśnie tu można dotrzeć do najnowszych specjalistycznych wydawnictw, otrzymać najnowsze katalogi, poznać zapowiedzi wydawnicze.

(A.P.)

W dniach 23-26 października 2008 r. w Krakowie odbywały się 12 Targi Książki. Z ofertą wydawniczą wydawców polskich i zagranicznych zapoznała się Teresa Kuśmierczyk.

(T.K.)

Polskie biblioteki cyfrowe

25 listopada 2008 r. odbyła się w Poznaniu, w Pałacu Działyńskich, konferencja **Polskie biblioteki cyfrowe** zorganizowana przez Bibliotekę Kórnicką PAN, Poznańską Fundację Bibliotek Naukowych oraz Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe.

Dzień wcześniej odbyły się coroczne warsztaty dLibry, w tym roku przeznaczone przede wszystkim dla osób planujących założenie biblioteki cyfrowej. Zespół PCSS wprowadził słuchaczy w tematykę bibliotek cyfrowych i pokazał jak w praktyce można tworzyć biblioteki cyfrowe i zarządzać nimi.

Dla administratorów i redaktorów już istniejących bibliotek cyfrowych najistotniejszym punktem programu było spotkanie użytkowników dLibry, podczas którego autorzy oprogramowania przedstawili aktualne zmiany i przyszłe kierunki rozwoju dLibry, m.in. rozwiązania dotyczące archiwizacji oraz dopasowania metadanych do wymogów Europeany. Następnie odbyła się dyskusja. Użytkownicy zgłaszali też propozycje zmian i ulepszeń w oprogramowaniu.

Te dwa problemy – udział polskich bibliotek cyfrowych w Europejskiej Bibliotece Cyfrowej i rozwiązanie kwestii archiwizacji, m.in. budowa Krajowego Magazynu Danych, przewijały się też na konferencji.

Konferencja podzielona była na 4 sesje tematyczne. Pierwsza z nich prezentowała aktualny stan rozwoju bibliotek cyfrowych w Polsce. Druga, prowadzona przez dyrektora BG PW J. Stępnia, pokazywała przykłady współpracy polskich instytucji w projektach europejskich w obszarze bibliotek cyfrowych (Driver, Cacao, Enrich, EuropeanaLocal). Trzecia sesja dotyczyła problemów związanych z organizacją działania bibliotek cyfrowych. W tej sesji umieszczony był referat reprezentantek BG PW - **Różne aspekty opisu dokumentów ikonograficznych w Bibliotece Cyfrowej Politechniki Warszawskiej na przykładzie kolekcji fotografii Henryka Poddębskiego** (J.B. Kucharska, M. Miller, M. Wornbard), który prezentowały: Jolanta Kucharska (wprowadzenie o zbiorach ikonograficznych w BG PW i działalności Henryka Poddębskiego) i Małgorzata Wornbard (aspekty opisu formalno-rzeczowego dokumentów ikonograficznych). Czwarta sesja poświęcona była wybranym kwestiom technologicznym.

Ważnym elementem konferencji była dyskusja panelowa dotycząca kierunków rozwoju polskich bibliotek cyfrowych. W trakcie dyskusji poruszono m.in. takie problemy, jak skala rozwoju bibliotek cyfrowych, archiwizacja treści cyfrowych w związku ze zmianami nośników i oprogramowania, budowa sieci repozytoriów, kwestie związane z prawem autorskim i promowaniem wśród autorów i władz uczelni potrzeby publikowania w bibliotekach cyfrowych.

Bibliotekę reprezentowały: Jolanta B. Kucharska, Małgorzata Wornbard i Maria Miller.

(M.M.)

Knowledge Creation and Optimal Teaching & Learning Environments

W dniach 26-28 listopada 2008 r., w Bergen, w Norwegii, odbyła się trzecia konferencja z cyklu "Practice-Based and Practitioner Research Conference" pod tytułem *Knowledge Creation and Optimal Teaching & Learning Environments: What Works?* Tematem przewodnim konferencji było kształtowanie nowej wiedzy, poprzez uczenie się i nauczanie, wymianę doświadczeń oraz organizowanie już zdobytej wiedzy w nowy sposób.

Konferencja zorganizowana została przez Uniwersytet w Bergen i Earli (European Association for Research and Learning Instruction). Była ona skierowana głównie do naukowców, nauczycieli i osób prowadzących i projektujących szkolenia. Uczestnicy pochodzili z 21 krajów, przeważali jednak Holendrzy, Norwegowie, Belgowie, Szwajcarzy i Niemcy. Polskę reprezentowała Marta Sadowska-Hinc.

Na konferencji zaprezentowano 3 wykłady, 42 prezentacje, 8 warsztatów, 13 plakatów i 2 sympozja. Wystąpienia prelegentów podzielono na pięć bloków tematycznych:

- metody badawcze
- różnorodność odbiorców
- strategie rozwoju
- edukacja oparta na kompetencjach
- zarządzanie w klasie
- technologie informacyjne i komunikacyjne
- mentor, trener, opiekun
- innowacje w nauczaniu
- ocena i analiza.

Ciekawe warsztaty *How to compose a dream team: introduction of the on-line Team Scan* (Jak stworzyć idealny zespół: prezentacja narzędzia online – Team Scan) poprowadziła Ann-Sophie de Pauw. Autorka zaprezentowała zasadę działania programu wspomagającego zebranie możliwie najbardziej efektywnego zespołu do pracy nad danym projektem.

Thomas E. Vibjerg i inni, podczas warsztatów *The use of interactive e-learning in the creation of knowledge* (Interaktywne narzędzia do nauczania na odległość w procesie kształtowania wiedzy) zaprezentowali dwa przewodniki on-line: Search & Write oraz SWIM2, w języku angielskim, dotyczące metodologii pisania prac naukowych.

Interesującą prezentację *Developing common collaborative discourse – A model in teaching training* (Rozwój środowiska współpracy – Nowa forma w nauczaniu nauczycieli) przedstawiły także Helga Dorner i Eva Major. Pokazały one rezultaty badań na temat

wykorzystania platformy Moodle, podczas uczenia nauczycieli w Uniwersytecie w Budapeszcie.

(M.S.-H.)

Biblioteka XXI wieku

W dniach 2-3 października 2008 r. w Kielcach odbyła się konferencja zatytułowana *Biblioteka XXI wieku: nowoczesna architektura, pomysłowe aranżacje, funkcjonalne wyposażenie*. Konferencję zorganizowała Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Kielcach i Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich.

Celem konferencji było zaprezentowanie nowoczesnych obiektów bibliotecznych powstałych w ostatnim okresie, zarówno nowych jak i tych adaptowanych. Pokazano najnowsze rozwiązania w zakresie architektury, wyposażenia wnętrz, zastosowane w różnych typach bibliotek, spełniające oczekiwania użytkowników i ułatwiające pracę bibliotekarzy. Była to pierwsza tego typu konferencja w Polsce, w której udział wzięli nie tylko bibliotekarze, ale również przedstawiciele samorządów, organizatorów bibliotek, architektów, realizatorów projektów.

Konferencja odbywała się w nowym budynku Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Kielcach i służyła wymianie doświadczeń dotyczących budowy nowych oraz modernizacji już istniejących gmachów bibliotecznych.

W konferencji uczestniczyły Joanna Basińska i Wioletta Dudzik.

(W.D.)

Online information

W dniach 2-4 grudnia 2008 r. w Londynie odbyła się konferencja *Online information 2008* przeznaczona dla specjalistów informacji, ekspertów i użytkowników zasobów online, bibliotekarzy, wydawców, naukowców, analityków, architektów informacji oraz osób zarządzających. Wystąpienia prelegentów prowadzone były w kilku blokach tematycznych:

- Web 2.0
- środowisko pracy – socjalizacja, współpraca, innowacje
- usługi – zwiększanie efektywności
- metody wyszukiwawcze
- porządkowanie świata informacji
- nowe technologie
- biblioteki, wydawcy – prognozy zmian
- specjaliści ds. informacji.

Równocześnie z konferencją odbywała się wystawa wydawców baz danych i przedstawicieli firm z zakresu zarządzania informacjami. BG PW reprezentowały Iwona Socik i Marta Sadowska-Hinc.

(M.S.-H.)